

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě – pobočka v Olomouci rozhodl samosoudkyní
JUDr. Martinou Radkovou ve věci

žalobkyně: **H. D.**
bytem X
zastoupená advokátem Mgr. Václavem Voříškem
sídlem Pod kaštany 245/10, 160 00 Praha

proti
žalovanému: **Krajský úřad Olomouckého kraje**
sídlem Jeremenkova 40a, 779 00 Olomouc

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2021, č. j. X, ve věci přestupku

takto:

I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 12. 2021, č. j. X, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyni náhradu nákladů řízení ve výši 11 228 Kč do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku k rukám Mgr. Václava Voříška, advokáta se sídlem Pod kaštany 245/10, 160 00 Praha.

Odůvodnění:

1. V projednávaném případě byla **sporná otázka**, jestli nezákonnost napadeného rozhodnutí zapříčinila vada spočívající v tom, že správní orgány vůbec neodůvodnily právní závěr o úmyslném spáchání přestupku.
2. Žalovaný napadeným rozhodnutím zamítl odvolání a potvrdil rozhodnutí Magistrátu města Olomouce (dále jen „magistrát“) ze dne 11. 8. 2021, č. j. X. Magistrát tímto rozhodnutím uznal žalobkyni vinnou z úmyslného spáchání přestupku podle § 125c odst. 1 písm. f) bod 3 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění účinném ke dni spáchání přestupku (dále jen

„ZSP“), a uložil jí pokutu ve výši 2 500 Kč, zákaz řízení všech motorových vozidel na dobu jednoho měsíce a náhradu nákladů správního řízení ve výši 1 000 Kč.

3. Přestupku se měla žalobkyně dopustit tím, že dne 23. 7. 2020 v 9.12 h na ulici H. na úrovni domu č. p. X – hotel M. ve směru jízdy ke kruhovému objezdu a k obci Bystrovany při řízení osobního motorového vozidla tov. zn. Peugeot, registrační značky X (dále jen „vozidlo“), nerespektovala nejvyšší dovolenou rychlost jízdy v obci stanovenou ZSP na 50 km/h a v měřeném úseku byla silničním laserovým rychloměrem LaserCam4 vozidlu naměřena rychlost 78 km/h (po odečtení odchylky měřicího zařízení ± 3 km/h). Žalobkyně tak překročila nejvyšší dovolenou rychlost o 28 km/h, a to v období dvanácti po sobě jdoucích kalendářních měsíců opakovaně; totožného přestupku se dopustila dne 13. 6. 2020.
4. **Žalobkyně v žalobě** namítala, že magistrát ani žalovaný zavinění nijak neodůvodnily. Napadené rozhodnutí je proto nepřezkoumatelné. Přitom žalovaný předchozí rozhodnutí magistrátu o přestupku zrušil pro vady výroku rozhodnutí o přestupku spočívající v nedostatečně popsaném místě spáchání skutku a dále nedostatečně provedeném dokazování ve vztahu k zavinění přestupku. Odkaz magistrátu na to, že žalobkyně při silniční kontrole napsala do oznámení přestupku, že si bude příště dávat větší pozor, a dále odkaz magistrátu na to, že žalobkyně s hlídkou Policie ČR spolupracovala a svého jednání upřímně litovala, není odůvodněním formy zavinění. Odůvodněním není ani potvrzení magistrátu, že žalobkyně jako držitelka řidičského oprávnění je povinna respektovat pravidla silničního provozu, ani citace ustanovení o úmyslném zavinění přestupku ze zákona č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „ZOP“). Rozhodnutí postrádá jakékoliv důvody ve vztahu k naplnění složky vědění a zejména pak složky volní. Pokud správní orgán neprovede příslušná skutková zjištění, musí v souladu se zásadou *in dubio pro reo* rozhodnout o spáchání přestupku ve formě, která je pro obviněného příznivější. Správní orgány v napadeném rozhodnutí k jednání samému a jeho následku (chtění či srozumění s jednáním určitým způsobem) neuvedly zhora nic. Forma zavinění se přitom zapisuje do evidence přestupků a může mít vliv na rozhodování o jiných přestupcích obviněného.
5. **Žalovaný ve vyjádření k žalobě** zdůraznil, že správní orgány přihlédly ke způsobu spáchání přestupku a pokutu uložily na spodní hranici zákonem stanoveného rozpětí. U žalobkyně šlo o úmysl nepřímý. Žalobkyně překročila rychlost významným způsobem, a proto si musela být vědoma, že svým jednáním ohrožuje zájmy chráněné zákonem. V takovém případě obvykle nepůjde o nevědomou nedbalost, neboť na základě zkušenosti řidiče lze důvodně předpokládat a vyžadovat schopnost rozpoznat protiprávní jednání, které ohrožuje účastníky silničního provozu. Jde tedy o zavinění úmyslné či vědomě nedbalostní. Kdyby si žalobkyně nebyla vědoma překročení rychlosti, patrně by nesplňovala ani kritéria pro držení řidičského oprávnění. Žalobkyně podala odvolání bez uvedení důvodů.
6. **Soud přezkoumal** napadené rozhodnutí podle § 65 a násl. zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále „s. ř. s.“), v mezích žalobních bodů a při přezkoumání rozhodnutí soud vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování žalovaného (§ 75 odst. 1 a 2 s. ř. s.).
7. **Magistrát v rozhodnutí o přestupku** ze dne 11. 8. 2021 vysvětlil, že „při určení druhu správního trestu a jeho výměry hodnotil okolnosti a kritéria podle § 37 ZOP a přihlédl zejména k závažnosti přestupku daného důležitostí a počtem porušených ustanovení právních předpisů, kdy se jednalo o jedno porušení, což považuje správní orgán

za polehčující okolnost. Správní orgán přihlédl k míře překročení nejvyšší dovolené rychlosti, kdy obviněná řídila motorové vozidlo rychlostí spočívající mezi hraničními hodnotami vymezené rychlosti nutné k naplnění skutkové podstaty uvedeného přestupku, což bylo hodnoceno jako přitěžující okolnost. Správní orgán přihlédl také ke způsobu spáchání přestupku, kdy v daném případě byl přestupek spáchán konáním, a to **úmyslným**, neboť obviněná věděla, že svým jednáním může porušit nebo ohrozit zájem chráněný zákonem, a pro případ, že jej poruší nebo ohrozí, s tím byla srozuměna, kdy jako držitelka řidičského oprávnění je povinna respektovat pravidla silničního provozu. Správní orgán také přihlédl k vyjádření, které obviněná napsala do „Oznámení překročení nejvyšší dovolené rychlosti“ ze dne 23. 7. 2020, a také k tomu, že s hlídkou PČR na místě kontroly spolupracovala a svého jednání upřímně litovala. Jako k polehčující okolnosti správní orgán přihlédl k místu a době spáchání, kdy se jednalo o širokou rovnou hlavní pozemní komunikaci v obci s menším silničním provozem. Správní orgán se zabýval reálnými i možnými následky jednání obviněné, kdy jako polehčující okolnost uznal, že v důsledku přestupku nevznikla žádná hmotná škoda a rovněž nedošlo k přímému ohrožení života či zdraví obviněné nebo dalších osob. Dále pak správní orgán přihlédl k době, po kterou je obviněná držitelkou řidičského oprávnění. Správní orgán přihlédl k osobě obviněné jako řidiče, který má dle evidenční karty řidiče evidovány v kartě řidiče dva záznamy o přestupcích proti bezpečnosti a plynulosti v dopravě, kdy jeden z nich je mladší tří let a týká se taktéž překročení rychlosti, což považuje správní orgán za spíše přitěžující okolnost.“

8. **Žalovaný v rozhodnutí o odvolání** popsal, že „přezkoumal soulad napadeného rozhodnutí a řízení, které vydání rozhodnutí předcházelo, s právními předpisy, přičemž správnost napadeného rozhodnutí přezkoumal v souladu s § 98 odst. 1 ZOP v plném rozsahu a rovněž s ohledem na veřejný zájem. Po posouzení obsahu spisové dokumentace a odvoláním napadeného rozhodnutí dospěl žalovaný k závěru, že správní orgán si v souladu s dříve vysloveným názorem žalovaného, jímž byl vázán, opatřil dostatečné podklady a důkazy, které prokazují skutkové jednání odvolatelky, které jí klade za vinu, a v rámci provádění dokazování se zabýval dostatečně prokázáním viny odvolatelky za přestupek, když zjistil skutkový stav věci tak, aby o něm nevznikaly důvodné pochybnosti.“ Žalovaný se pak stručně vyjádřil pouze k místu spáchání přestupku a zopakoval svůj nesouhlas s hodnocením okolností při ukládání správního trestu, který však nemůže změnit v neprospěch odvolatelky s odkazem na § 98 odst. 2 ZOP. Žalovaný měl za to, že „postup magistrátu byl zákonný, protože se řídil dříve vysloveným právním názorem žalovaného, kterým byl vázán, doplnil dokazování v dostatečném rozsahu a odstranil namítané rozporů ve zjištěném skutkovém stavu věci.“
9. Soud dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
10. Sporná byla zákonnost napadeného rozhodnutí z důvodu chybějící úvahy o úmyslném spáchání přestupku.
11. Magistrát ani žalovaný neuvedly ve svých rozhodnutích žádné konkrétní úvahy k volní složce zavinění. Ta je přitom klíčová pro posouzení, jestli žalobkyně přestupek spáchala úmyslně nebo z nedbalosti. Zavinění je vnitřním (subjektivním) psychickým postojem pachatele přestupku k protiprávnímu jednání a k jeho následku (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu – dále jen „NSS“ – č. j. 4 As 40/2007-53, č. 1529/2008 Sb. NSS). Volní složka představuje chtění nebo srozumění pachatele přestupku jednat určitým způsobem. Při jejím hodnocení správní orgán musí prokázat, že pachatel přestupku chtěl ohrozit nebo byl srozuměn s ohrožením bezpečnosti své i dalších osob v silničním provozu, konkrétně tím,

že překročí nejvyšší dovolenou rychlost a nezáleží mu na tom, anebo že tuto skutečnost pouze přehlédl nebo si ji jen neuvědomil. O úmyslné formě spáchání přestupku může svědčit vyjádření pachatele přestupku při silniční kontrole nebo v průběhu správního řízení anebo jiné skutečnosti.

12. V posuzovaném případě správní orgány neprovedly k prokázání formy zavinění vůbec žádné dokazování. Správní orgány neuvedly vůbec žádné úvahy, jak dospěly k závěru o úmyslném spáchání přestupku, a to jak ke složce vůle, tak ke složce vědění. Žalobkyni sice nebylo možné uložit nižší správní tresty, ale právní závěr o úmyslném spáchání přestupku našel odraz přímo ve výroku napadeného rozhodnutí. Přitom forma zavinění je jedním z údajů, které se zapisují do evidence přestupků. Tato evidence je využívána pro posuzování „přestupkové bezúhonnosti“. Zde má právě význam rozlišování mezi nedbalostí a úmyslem. Povinnost uvádět ve výroku rozhodnutí formu zavinění byla do § 77 ZOP zavedena zákonem č. 204/2015 Sb. s účinností od 1. 7. 2017. ZOP shodnou povinnost stanoví v § 93 odst. 1 písm. d). Forma zavinění se zapisuje do evidence přestupků podle § 16i odst. 2 písm. e) zákona č. 269/1994 Sb., o Rejstříku trestů, ve znění pozdějších předpisů.
13. Forma zavinění se může promítnout do rozhodování o druhu a výměře sankce v daném případě, a co je neméně významné, je to, že se právní závěr o zavinění může negativně promítnout do všech případných budoucích řízení o přestupcích. Podle § 37 písm. f) ZOP „při určení druhu správního trestu a jeho výměry se přihlédne zejména u fyzické osoby k jejím **osobním poměrům** a k tomu, **zda a jakým způsobem byla pro totéž protiprávní jednání potrestána v jiném řízení před správním orgánem než v řízení o přestupku**“. Podle § 40 písm. b) a c) ZOP „jako k přitěžující okolnosti se přihlédne zejména k tomu, že pachatel spáchal **více přestupků**, anebo **spáchal přestupek opakovaně**“. ZOP ukládá správním orgánům hodnotit osobu pachatele a přihlížet rovněž k dřívějším odsouzením, dokonce i zahlazeným (srov. rozsudek NSS č. j. 1 As 80/2020-36, bod 36).
14. Magistrát i žalovaný se opomněly zabývat otázkou formy zavinění v odůvodnění rozhodnutí. Jedná se o pochybení. Proto, aby mělo vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, musí dosahovat určité intenzity. Soud spatřuje tuto intenzitu v důsledcích neodůvodnění úmyslného spáchání přestupku, které spočívají v zápisu do evidence přestupků a možném negativním dopadu v jiných správních řízeních, ale i jiných řízeních (například trestním) nebo při jiných posouzeních (např. občanskoprávních).
15. V daném případě jde o vadu, kterou nemůže napravit soud v soudním řízení správním, protože rozhodnutí soudu netvoří jeden celek s napadeným správním rozhodnutím; řízení před správním soudem není pokračováním správního řízení (viz usnesení rozšířeného senátu NSS č. j. 10 As 24/2015-71).
16. Chybějící odůvodnění nelze doplnit ve vyjádření k žalobě. Důvody musí obsahovat napadené rozhodnutí (jakožto jeden celek rozhodnutí magistrátu a žalovaného), aby se obviněný s nimi seznámil, mohl se k nim vyjádřit a případně obhajovat a bránit (srov. rozsudek NSS č. j. 3 As 123/2008-79, č. j. 8 As 231/2019-28, bod 19).
17. S ohledem na zásady činnosti správních orgánů a zásady správního řízení, zejména zásadu zákonnosti, je namístě popsanou vadu rozhodnutí odstranit k námitkám v odvolání či v žalobě, protože v budoucích řízeních by z procesních důvodů nemuselo být možné tuto vadu napravit, a to z různých důvodů. Soudy se odmítnou námitkou zabývat, protože žalobkyně proti ní nebrojila v řízení, ve kterém tato vada vznikla (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Správní orgány nebudou tuto námitku projednávat například proto, že žalobkyně nebude

právně zastoupena, nebo si na dávné vady podkladových rozhodnutí včas nevzpomene, nebo správní orgán k vadě rozhodnutí nepřihlédne, anebo přihlédne, avšak tuto úvahu srozumitelně nebo vůbec neodůvodní, anebo může dojít ke změně právních předpisů atd. Je zde veřejný zájem na tom, aby správní orgány vydávaly a ponechávaly v účinnosti zákonná správní rozhodnutí.

18. Obdobným případem se zabýval NSS v rozsudku č. j. 10 As 291/2021-53. NSS posuzoval sice přestupek spočívající v nepřipoutání se bezpečnostními pásy, ale právní závěry NSS k odůvodnění zavinění jsou použitelné v projednávané věci ve vztahu k povinnosti odůvodnit zavinění, tím spíše, jedná-li se o přísnější formu zavinění, tj. zavinění úmyslné. Významné jsou důsledky právního závěru o zavinění, které spočívají v zápisu formy zavinění do evidence přestupků. Naopak, méně významná je skutečnost, o jaký konkrétní přestupek se jedná, pokud se přestupek zapisuje do evidence přestupků.
19. Žalovaný odkázal na rozsudek NSS č. j. 9 As 107/2021-51, podle kterého absence stanovení konkrétní formy zavinění ve výroku i odůvodnění bez dalšího nemá vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí, protože sankce byly uloženy v nejnižší možné sazbě. Tento rozsudek se však nezabýval námitkou zápisu formy zavinění do evidence přestupků, jde o rozhodnutí starší než rozsudek NSS č. j. 10 As 291/2021-53, a šlo o úplně jinou situaci – o zavinění ve formě nevědomé nedbalosti.
20. Soud závěrem konstatuje, že správní orgány neodůvodnily závěr, podle kterého žalobkyně spáchala přestupek úmyslně, a proto soud napadené rozhodnutí žalovaného zrušil pro nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení ve smyslu § 78 odst. 1 a 4 s. ř. s. V dalším řízení je žalovaný shora podaným právním výkladem podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán.
21. V řízení o žalobě byla žalobkyně zastoupená advokátem. Ze spisu soud zjistil, že advokát učinil ve věci dva úkony právní služby, kterými byly převzetí a příprava zastoupení na základě smlouvy o poskytnutí právních služeb a podání žaloby, tj. písemné podání soudu ve věci samé [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)]. Za provedené účelné úkony právní služby náleží advokátovi mimosmluvní odměna ve výši 3 100 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu], která se zvyšuje o paušální náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Za úkony právní služby tedy advokátovi náleží 6 800 Kč. Vzhledem k tomu, že advokát žalobkyně je plátcem daně z přidané hodnoty, náleží k nákladům řízení rovněž částka, která odpovídá sazbě daně 21 % a která činí 1 428 Kč. Soud přiznal úspěšné žalobkyni dále náhradu zaplaceného soudního poplatku 3 000 Kč. Celkem je žalovaný povinen zaplatit žalobkyni k rukám advokáta náklady řízení ve výši 11 228 Kč do 30 dnů ode dne právní moci rozsudku.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku **je možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Olomouc 23. června 2023

JUDr. Martina Radkova v. r.
samosoudkyně

Shodu s prvopisem potvrzuje Bc. A. V.

